

»ČRNOMELJ JE ZIBELKA SLOVENSTVA!«

Nada Žagar

**NADA ŽAGAR, DIREKTORICA
ZAVODA ZA IZOBRAŽEVANJE IN
KULTURO (ZIK)**

Kulturni dom Črnomelj je poleg ljudske univerze ena izmed dveh enot Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj. Sedež javnega zavoda predstavlja ravno ta monumentalna stavba, ki je od leta 1999 razglašena za kulturni spomenik državnega pomena. Ljudska univerza, ki je prav tako delovala v domu, se je leta 2017 preselila na drugo lokacijo, kar je pomembno za razumevanje vloge in pomena kulturnega doma, ki več ne gosti izobraževanja odraslih, ampak je usmerjen v razvoj kulturnih programov. Kulturni dom je imel do leta 1999 težave z lastništvom, bil je v postopku denacionalizacije. Če ga ne bi zakonsko zaščitili, bi ga Športna unija Slovenije, ki se je razglasila za pravnega naslednika Sokolov, dobila v celoti. Lastnik stavbe je ministrstvo za kulturo, ki se je s pogodbo o upravljanju zavezalo k naročilu projekta celovite obnove še v letu 2018. Pričakujemo, da bomo projekt dobili v tem letu, začetek temeljite obnove pa v naslednjih letih. Kljub temu je ministrstvo v zadnjih petih letih skrbelo za ohranjanje kulturnega spomenika (preprečitev zamakanja in požarne ogroženosti, restavracija avle), za kar je namenilo več kot 260.000 evrov. Kulturni dom je kljub prepotrebni prenovi občinski ponos in ena najlepših stavb v okolju.

**NASTASJA SCHWEIGER, VODJA
KULTURNEGA PROGRAMA
ZAVODA ZA IZOBRAŽEVANJE IN
KULTURO ČRNOMELJ (ZIK)**

Črnomaljski kulturni praznik praznujemo na dan, ko je bilo v Kulturnem domu Črnomelj 19. in 20. februarja 1944 zgodovinsko zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Bela krajina je bila med drugo svetovno vojno prvo osvobojeno ozemlje v Sloveniji in ravno zaradi tega so pri nas na zasedanju postavili temelje slovenski državi. Tako so ustanovili različne institucije, zavode, odseke, ki so potem, kot danes ministrstva, urejali različna področja javnega življenja. Velik poudarek so na osvobojenem ozemlju dali tudi kulturi. V črnomaljski občini so tako določili tudi slovenski kulturni praznik, 8. februar, in prva proslava kadarkoli je bila ravno leta 1945 v črnomaljskem kulturnem domu. Tukaj je delovalo več kot sto nacionalnih umetnikov, v kulturnem domu pa je začelo delovati tudi prvo slovensko narodno gledališče, ki je prvo predstavo uprizorilo ravno po zasedanju SNOS. Vse to pa bomo predstavili tudi na novi doživljajski in interaktivni razstavi Domovina je kultura v prostorih omenjene stavbe, ki jo sofinancira Občina Črnomelj. Na praznik je v kulturnem domu, ki je zaradi omejenih dogodkov kulturni spomenik državnega pomena, vsako leto proslava, ki pa jo bomo letos zaradi epidemije izvedli v e-obliki. Na njej bomo podobno kot vsako leto predstavili umetnike in kulturnike, ki so delovali v Črnomlju. Letos bodo to Vitomil Zupan, Božidar Jakac, Matej Bor in drugi. E-prireditev si bo mogoče ogledati 19. februarja 2021 ob 20. uri na youtube kanalu Občine Črnomelj ali na TV-programu Vaš kanal.

Nastasja Schweiger